

Riigihalduse ministri määruse „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja hoolekandeesutuste energiatõhusate hoonete rajamiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrusega kehtestatakse „Riigi eelarvestrateegia 2017-2020“ meetme „Energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes“ elluviimiseks aastatel 2015–2017 lubatud heitkoguste ühikute enampakkumisel saadavast tulust 46% suuruse osa kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja hoolekandeesutuste energiatõhusate hoonete rajamiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord. Määrus reguleerib riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määruses nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“ nimetatud heitkoguste ühikute enampakkumisel saadavast tulust kasutamata jäänud osa kasutamist. Määruse alusel antakse toetust kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi *KOV*) omanduses olevate väljaspool isiku kodu osutatava sotsiaalhoolekande seaduse § 20 lõike 1 tähenduses üldhooldusteenust (edaspidi *üldhooldusteenus*) pakkuvate hoolekandeesutuste hoonete energiatõhususe parandamiseks ja taastuvenergia kasutuse edendamiseks. Samuti KOV üksuste suure energiakuluga hoonete vähendamiseks, asendades seda liginullenergiahoonetega.

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 3 alusel. Riigieelarve strateegias määratud meetme elluviimiseks võib tulu kasutamise eest vastutav minister kehtestada määrusega enampakkumisest saadud tulu kasutamise tingimused ja korra. Määruse eesmärk on määrata kindlaks toetuse andmiseks objektide valiku kriteeriumid ning toetust kasutades tehtavate investeeringute tegemise tingimused ja kord, saavutamaks maksimaalses võimalikus ulatuses soovitud eesmärkidesse panustamine. Määratud on ka taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded ning taotluste menetlemise kord. Määruse lisadega kehtestatakse toetuse määr ja maksimaalse toetuse suurus ning taotluste hindamiskriteeriumid.

Rahvusvahelise kliimapoliitika eesmärkide saavutamise panustatakse Euroopa Liidus muuhulgas kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega (edaspidi *LHÜ*) enampakkumiste süsteemi kaudu saadavate vahendite kasutusega. Perioodil 2013-2020 peavad EL-i liikmesriigid selles süsteemis müüma enampakkumistel kõik LHÜ-d, mida ei eraldata tasuta paiksetele heiteallikatele direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 3e, 10a ja 10c alusel.

Kooskõlas direktiivi 2009/29/EÜ¹ artikliga 10 ja atmosfääriõhu kaitse seadusega on riigi eelarvestrateegias sätestatud üldised eesmärgid, mille saavutamiseks tuleb kasutada vähemalt 50% enampakkumisel saadud tulust, sh energiatõhususe parandamine ja energiasääst ning taastuvenergia kasutuse edendamine. Nimetatud kliimaga seotud meetmed on vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõikele 1 kavandatud, lähtudes üleriigilistest eesmärkidest ja valdkondlike arengukavade eesmärkidest.

¹ Direktiiv on leitav: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0063:0087:et:PDF>

Enampakkumisel saadud tulu laekub riigieelarvesse ning seda kasutatakse kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga. Tegu on tuludest sõltuvate kuludega, s.t vahendeid saab kasutada sõltuvalt tegelikust tulu laekumisest. Iga-aastases riigieelarves kajastatakse vastava aasta enampakkumise tulude ja kulude prognoositud maht. Riigi eelarvestrateegias kajastatakse enampakkumisest saadud tulu kasutuse kavandatud jaotus, määratakse kliimapoliitikaga seotud meetmete sihtotstarve ning tulu kasutamise eest vastutavad ministrid. „Riigi eelarvestrateegia 2017–2020“ lisaga 3 sätestati perioodil 2013–2020 LHÜ-de kauplemisel saadavate vahendite kasutamise eest meetme „Energiaühenduse ja taastuenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes“ elluviimise eest vastutavana riigihalduse minister.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikele 1 on kohaliku omavalitsuse ülesandeks korraldada vallas või linnas eakate hoolekannet. Üldhooldusteenus kuulub eakate hoolekande alla. Sotsiaalministeeriumi andmetel kasutati 2016. aastal väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamiseks kokku 56 miljonit eurot. Teenusesaajad ja tema pereliikmed tasusid sellest 42,5 miljonit eurot, mis on kogukulust ligi 75,9%. Kohaliku omavalitsuse üksused panustasid nimetatud teenusele 13,3 miljonit eurot ehk 23,8% teenuse osutamiseks kulunud vahenditest.

Võrreldes 2012. aastaga kasvasid 2016. aastal kulutused üldhooldusteenusele 18,1 miljonit eurot ehk 47,7%. Teenusesaaja, tema pereliikme või eestkostja poolne osalus kasvas 17,3 miljonit eurot (68,4%) ning kohaliku omavalitsuse osalus ligi 1,1 miljonit eurot (9,1%). 2017. aastal oli Eestis 158 üldhooldusteenust pakkuvat hoolekandeesutust, neist 89 on kohalike omavalitsuste hallatavad või kohaliku omavalitsuse valitseva osalusega, 62 eraomanduses, 5 riigi omanduses ja 1 välismaa erasektori omanduses.

2017. aastal kulus teenusele kokku 61,2 miljonit eurot. Teenusesaajad tasusid teenuse eest 47,4 miljonit eurot, mis on kogukulust 77,5%, KOV poolne panus oli 13,7 miljonit eurot (22,4%). Võrreldes 2013. aastaga kasvasid kulutused kokku 19,8 miljonit eurot ehk 47,9%. Teenusesaaja ja tema pereliikmete poolt tasutud summa kasvas 19,1 miljonit eurot ehk 67,5% ja KOVi poolne panus 0,8 miljonit eurot – kasv 6,6%. Teenuse osutajaid oli kokku 158.

Üks viis üldhoolekandeesutuste jooksvate kulude vähendamiseks on muuta hoolekandeesutuste hooned energiasäästlikumateks.

Ühtlasi on lisaks üldhooldusteenuse kohamaksumuse kasvule kasvamas ka väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenust vajavate inimeste arv. Nii on näiteks vanusegrupis 85+ iga-aastaselt teenust saavate inimeste arv tõusnud 8 kuni 10% võrra ning hinnanguliselt on reaalne vajadus veelgi suurem, kuna teenuskohti ei ole piisavalt, need ei asu sobivates piirkondades või on teenuse kõrge hind takistuseks teenusele minemisel. Tulenevalt teenuse vajaduse kasvust ning asjaolust, et vastavalt sotsiaalhoolekande seadusele (edaspidi ka *SHS*) on kohalikel omavalitsustel kohustus tagada üldhooldusteenuse kättesaadavus, on vaja rajada juurde ka uusi teenuskohti ning toetada kohalike omavalitsusi nende loomisel

Investeeringud hoolekandeesutuste hoonetesse on kooskõlas „Eesti regionaalarengu strateegia 2014–2020“ eesmärgiga 1 „Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv elu- ja ettevõtluskeskkond“ ja „Heaolu arengukava 2016–2023“ meetmega 3.1 „Iseseisvat

toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning vajadustele vastavate hooldusvõimaluste tagamine“.

Uute teenuskohtade loomisel on seatud eesmärgiks toetada väiksemate hooldekodude rajamist, mis vastaksid deinstitutionaliseerimise põhimõtetele lähtuvalt Euroopa institutsionaalselt hooldusmudelilt kogukonnapõhisele mudelile ülemineku ekspertrühma koostatud juhendmaterjalile „Euroopa ühtsed juhised institutsionaalselt hoolduselt kogukonnapõhisele süsteemile ülemineku kohta“. Nimetatud põhimõtted seavad eesmärgiks institutsionaalse hoolduse vähendamise ning kogukonnapõhise hoolduse suurendamise. Neid põhimõtteid on seni juurutatud eelkõige erihoolekandeteenuste puhul, kuid oluline on deinstitutionaliseerimise põhimõtteid järgida ka üldhooldusteenuse puhul, tagamaks inimestele kvaliteetsed ja inimväärsed teenuskohad kogukondades. Sellele vajadusele on viidanud ka 2015. aasta lõpus Vabariigi Valitsus poolt loodud hoolduskoormuse rakkerühm, kes 2017. aasta novembris esitavad töö tulemusena toob välja poliitikasoovitused Eesti pikaajalise hoolduse korralduse tõhustamiseks ja pereliikmete hoolduskoormuse vähendamiseks. Oluliste suundadena toodi välja hooldusteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine, omastehooldejatele suurema toe pakkumine ning sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna parema integreerituse tagamine pikaajalise hoolduse korralduses. Seega käesoleva meetme raames luuakse näidispraktikat deinstitutionaliseerimise põhimõtete rakendamisel üldhooldusteenusel ning selleks kasutatavas taristus.

Seosed riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määrusega nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandetasutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“

EL-i kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisest saadavate rahaliste vahendite kasutusse suunamiseks viidi 2017. a läbi taotlusvoor kohaliku omavalitsuse hoolekandetasutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetamiseks, mille käigus toetati 12 objekti. Meetme toetusvahenditest olid abikõlblikud energiatõhususe tööd üldhooldusteenuse ainukasutusele vastava osa ulatuses kogu hoonest, kusjuures kohustus oli viia hoone tervikuna nõutud energiatõhususklassi. Meetme elluviimiseks planeeritud vahendid jäid osaliselt kasutamata tulenevalt väikesest taotlemisaktiivsusest. Nimetatud taotlusvooru järel küsiti ja saadi taotlemata jätmist mõjutanud asjaoludest tagasisidet potentsiaalsetelt taotlejatelt ning seda tagasisidet on eelnõu koostamisel (osaliselt) arvestatud.

Kitsaskoha ulatuse selgitamiseks viidi läbi küsitlus, et selgitada täiendav kohaliku omavalitsuse või selle konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse omanduses olevate üldhooldusteenuse pakkumiseks kasutatavate hoonete energiatõhusustööde teostamise vajadus. Ühtlasi täpsustati, kas ja millises ulatuses pakutakse hoones lisaks üldhooldusteenusele ka teisi avaliku sektori poolt osutatavaid teenuseid (mitme kasutusotstarbega hooned). Elektrooniline küsitlus viidi läbi aprillis 2018. Küsitlusvorm saadeti kõikidele kohalike omavalitsuste üksuste üldkontaktidele. Vastused laekusid 41 hooldekoduhoone kohta (sisaldab ka hooldekoduhooneid samas omavalitsuses).

Potentsiaalseid objekte, mille kohta vastajate hinnangul sooviti taotlus esitada, oli 24, neist 14 objekti olid kasutuses vaid üldhooldekoduna ja 10 objekti olid mitme kasutusotstarbega. Mitme kasutusotstarbelisena kasutuses olevatest hoonetest oli üldhooldekodu osa keskmiselt ca 45 %

ja muu avaliku sektori kasutus ca 30 % kogu hoone pinnast. Tagasisidet arvestades kavandatakse eelnõuga toetusvõimalus nii muudetud tingimustel olemasolevate KOV sektorile kuuluvate üldhooldekodude energiatõhususe parandamiseks, kui ka uute energiatõhusate üldhoolduse teenusüksuste loomiseks.

Määruse eelnõu koostas Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalpoliitika talituse nõunik Tarmo Kivi. Toetuse andmise tingimuste väljatöötamise on olnud kaasatud Sotsiaalministeerium ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna õigusnõunik Martin Kulp (tel 611 3097, martin.kulp@fin.ee) ja õigusosakonna jurist Virge Aasa (tel 611 3549, virge.aasa@fin.ee). Eelnõu keeleteimetaja oli õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638; sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu kohaselt on määruse tekst jaotatud üheksaks peatükiks:

1. Üldsätted.
2. Toetuse andmise alused.
3. Toetuse taotlejale, taotlusele ja hoone energiaauditile esitatavad nõuded.
4. Taotluste menetlemine.
5. Toetuse saaja kohustused ja toetusele viitamine.
6. Toetuse tagasinõudmine
7. Andmete esitamine
8. Vaidemenetlus
9. Rakendussätted

Määrus koosneb 24 paragrahvist ja neljast lisast.

Peatükk 1. Üldsätted

Peatükis (§-des 1 ja 2) sätestatakse määruse kohaldamisala ja toetuse andmise eesmärk ning meetme elluviijad.

Paragrahvi 1 alusel on määruse kohaldamisala kohaliku omavalitsuse üksuste kasutatavate hoonete energiatõhususe parandamine, hoonesse tarnitud energia, hoone ülalpidamiskulude vähenemine ja taastuenergia kasutuse edendamine. Nimetatud tegevused on kooskõlas [energiamajanduse korralduse seaduse §-ga 5](#). Tulemuste loetelu rekonstrueeritavate hoonete energiatõhusustööde puhul on alternatiivne, ehk ühe projekti raames peab olema täidetud vähemalt kaks neist tulemustest (energiatõhususe parandamine ja seeläbi hoone ülalpidamiskulude vähendamine või taastuenergia kasutuse edendamine ja hoone ülalpidamiskulude vähendamine), aga ei pea olema täidetud kõik kolm eesmärki. Toetust ei anta sellistele projektidele, mille sisuks on ainuüksi päikesepaneelide või muu taastuenergia allikate kasutuse edendamine. Samuti on eesmärk avaliku sektori suure energiakuluga hoonete hulga vähendamine, asendades seda liginullenergiahoonetega. Lõplik toetamisele kuuluvate projektide nimekiri saadakse esitatud taotluste hindamise tulemusel määruse lisades 2 ja 4 kehtestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Määruse alusel võib anda:

- mitte riigiabi;
- üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena riigiabi. Sel juhul tuleb kohaldada komisjoni 20. detsembri 2011 otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“ sätestatud tingimusi;
- vähese tähtsusega abi. Sel juhul tuleb kohaldada komisjoni määruses (EL) nr 360/2012 Euroopa liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8-13) ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatut.

Otsustamaks, kas on tegemist riigiabiga, tuleb analüüsida, kas abi vastab kõigile neljale järgmisele tingimusele:

- abi antakse riigi, linna või valla vahenditest;
- abimeetmel on valikuline iseloom, see tähendab, et see on suunatud teatud ettevõtjale, ettevõtjate grupile või mingite kindlate kaupade tootmiseks;
- abimeede annab eelise abi saajale;
- abimeede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Antud toetusmeede on suunatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikest 1 tuleneva ülesande, milleks on korraldada eakate hoolekannet ning sama paragrahvi lõikest 2 tuleneva ülesande, milleks on hooldekodude ülalpidamine, täitmisele kaasaaitamisele. Kaasnevana aitab toetusmeede kaasa ka kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõigetes 1 ja 2 nimetatud teiste kohaliku omavalitsuse üksuse ülesannete täitmisele. Seda tehakse läbi kohaliku omavalitsuse hoonete, mida kasutatakse kohaliku omavalitsuse ülesannete, sh eelkõige sotsiaalhoolekande seaduse § 20 lõike 1 tähenduses väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamiseks, soojustamise ja energiatõhusamaks muutmise toetamise.

Üldjuhul ei ole toetus käsitletav riigiabina, kuna avaliku sektori raha antakse üldjuhul kohaliku omavalitsuse üksustele kohaliku omavalitsuse omandis olevate hoonete renoveerimiseks või uute kohalikele omavalitsustele kuuluvate liginullenergiahoonete ehitamiseks.

Siiski tuleb muul viisil teenuse osutamise korraldamise korral analüüsida meetme piiriülest mõju kaubandusele. Nimelt tuleb veenduda, et:

- a) abi eesmärk ei ole suurendada asjaomase piirkonna nõudlust või meelitada sellesse piirkonda investeringuid ning sellega ei takistata teistest liikmesriikidest pärit ettevõtjate asutamist;
- b) abisaaja toodetavad kaubad ja osutatavad teenused on üksnes kohaliku iseloomuga ja piiratud geograafilise ulatusega;
- c) mõju naabruses asuvate liikmesriikide turgudele ja tarbijatele ei ole märkimisväärne ehk kas ja kui suur osa hoolekandeametuse klientidest võib osutada Eestist väljastpoolt tulnud klientideks.

Juhul, kui kõik või suurem osa klientidest on Eesti elanikud ja on ebatõenäoline, et toetus meelitaks piirkonda investeringuid teistest liikmesriikidest, on toetusel vähene mõju

piiriülesele kaubandusele ning toetust ei käsitleta riigiabina ega vähese tähtsusega abina. Juhul, kui välisklientide osakaal on märkimisväärne, on põhjust kaaluda määruse § 1 lõigetes 3 ja 4 sätestatud alusel riigiabi või vähese tähtsuse abi andmist.

Paragrahvis 2 sätestatakse, et meetme üldise koordineerimise eest vastutab Rahandusministeerium. Toetuse taotlusi menetleb, toetatavatele projektidele teeb väljamakseid ja projektide üle teostab järelevalvet rakendusüksus, kelleks on Riigi Tugiteenuste Keskus. Meetme rakendamise halduskulud nähakse ette riigihalduse ministri käskkirjas.

Peatükk 2. Toetuse andmise alused

Peatükis (§-des 3–6) tuuakse välja määruse raames toetatavad tegevusliigid, sätestatakse projekti elluviimise perioodi kestus, abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude loend ning nõuded toetuse ja omafinantseeringu suurusele ning määrale.

Paragrahvis 3 sätestatakse, et meetme raames on toetatavad kaks tegevusliiki. Üheks toetatavaks tegevusliigiks on väliskeskonnast katuse ja teiste välispiiretega eraldatud siseruumiga ehitise (edaspidi *hoone*) tarnitud energiat, hoone ülalpidamiskulusid ja kasvuhoonegaaside heidet vähendavad ning energiasäästu suurendavad ja taastuenergia kasutust edendavad rekonstrueerimistööd (edaspidi ka *energiatõhususe tööd*). Teiseks tegevusliigiks on kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluva suure energiakuluga köetavate hoonete osakaalu vähendamine ning asendamine sotsiaalhoolekande seaduse § 20 lõike 1 tähenduses uute väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamise teenusüksuse liginullenergiahoonete taristuga (edaspidi ka *liginullenergiahoonete ehitamine*).

Määruses mõistetakse energiatõhususe tööde tegevuse raames rekonstrueeritava hoone all kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvat hoonet, mis on tervikuna või osaliselt kasutuses avaliku sektori poolt osutatavate teenuste osutamiseks ning millest vähemalt osa on kasutuses sotsiaalhoolekande seaduse § 20 lõike 1 tähenduses väljaspool isiku kodu osutatava üldhooldusteenuse (edaspidi üldhooldusteenus) osutamiseks.

Arvestades, et eri kasutusotstarbega hoonetele on kehtestatud erinevad energiatõhususe nõuded², siis on määruses sätestatud, et kui energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavat hoonet kasutatakse tervikuna üldhooldusteenuse osutamiseks, toetatakse hoone energiatõhususe töid, kui toetuse taotleja tagab energiatõhususe tööde teostamisega kogu hoone energiatõhususarvu jõudmise vahemikku 180 kWh/(m²a) - 220 kWh/(m²a). Kui tegemist on mitme kasutusotstarbega hoonega või hoone kavatakse kasutusele võtta mitme kasutusotstarbelise hoonena, toetatakse hoone üldhooldusteenuse ja avaliku sektori poolt osutatava muu teenuse osutamiseks kasutatava osa energiatõhususe tööde tegemist juhul, kui hoone vastab lõikes 2 sätestatud tingimustele ja toetuse taotleja tagab kogu hoone energiatõhususarvu jõudmise vahemikku, mis määratakse vastavalt ehitusseadustiku § 65 lõike 3 alusel kehtestatud määruse lõikes 1 sätestatud mitme kasutusotstarbega hoone energiatõhususarvu määramise korrale. Hoone osade kasutusotstarvetele vastavate soovitatavate

² Majandus- ja taristuministri 30.04.2015 määrus nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele”
<https://www.riigiteataja.ee/akt/106052015002>

energiatõhususarvudena kasutatakse käesoleva määruses lisa 3 sätestatud energiatõhususarvude väärtuseid.

Näide: hoonel on kaks kasutusotstarvet: hooldekodu köetava pinnaga 2000 m² ja raamatukogu, köetava pinnaga 1000 m². Antud määruse mõistes toetatakse energiatõhususe tööde elluviimist kui $\frac{ETA}{jääb}$ vahemikku $(2000 \times 180 + 1000 \times 135) / (2000 + 1000) \dots (2000 \times 220 + 1000 \times 160) / (2000 + 1000) = 165 \dots 200$ kWh/(m²·a).

Energiatõhususe tööde tegevuse puhul toetatakse energiatõhususarvu jõudmist soovitud vahemikku, ega taotleta maksimaalset energiatõhusust, et vältida üleinvesteeringist toetuse saamise eesmärgil. Sellega välditakse finantsiliselt vähem võimekamate taotlejate projektide konkurentsist välja jäämine ning tagatakse avaliku sektori vahendite optimaalne kasutus.

Tulenevalt meetme fookusest, mis on kohaliku omavalitsuse üksuse poolt pakutava üldhooldusteenuse ning sellega kaasneva muu avaliku sektori poolt osutatava teenuse osutamise jätkusuutlikkusele kaasaaitamine läbi taristu ülalpidamiskulude vähendamise, on toetuse andmine olenevalt hoone kasutusest diferentseeritud.

Paragrahvi 3 lõikes 6 ja 7 sätestatakse, et kui energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavat hoonet kasutatakse tervikuna üldhooldusteenuse osutamiseks, on sellises hoones teostatavad energiatõhususe tööd abikõlblikud kogu hoone köetavale pinnale vastavas ulatuses.

Kui energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavat hoonet kasutatakse lisaks üldhooldusteenuse osutamisele ka muul otstarbel, on sellises hoones tehtavad energiatõhususe tööd abikõlblikud järgmiselt:

- 1) üldhooldusteenuse ainukasutuses oleva hooneosa tööd kogu ulatuses;
- 2) muu avaliku sektori kasutuses oleva või avaliku sektori poolt osutatava teenuse osutamiseks kasutatava hooneosa, mis ei ole suurem kui 30% kogu hoone köetavast pinnast, tööd kogu ulatuses;
- 3) hoones või hoone osas, mis ei vasta käesoleva lõike punktides 1 ja 2 tingimustele, energiatõhususe töid ei toetata.

Avaliku sektori poolt osutatavate teenuste all mõeldakse eelkõige teenuseid, mille osutamist korraldab kohaliku omavalitsuse üksus või mida osutab kohaliku omavalitsuse üksus kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõigete 1 ja 2 alusel või teenust, mida osutab muu avaliku sektori asutus või avaliku sektori kontrolli all olev ühing.

Näiteks võivad sellised teenused olla avaliku sektori poolt pakutav üldhooldus-, õendusabi-, kultuuri-, spordi-, noorsootöeteenus; koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude teenus; tervishoiuasutuste teenus ning muud kohaliku omavalitsuse üksuse põhiülesannete täitmiseks vajalikud teenused. Samuti avaliku sektori kontrolli all olev muu sotsiaalhoolekande ning tervishoiuteenus (hooldushaiglateenus, koduteenus, isikliku abistaja teenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, võlanõustamisteenus, eluruumi tagamine, varjupaigateenus, turvakoduteenus, sotsiaaltransporditeenus).

Näide 1: kohalikule omavalitsusele kuuluvas hoones osutatakse üldhooldusteenust 40-l % köetavast netopinnast, lasteaiateenust 60-l % köetavast netopinnast.

Kogu hoone tuleb viia energiaauditis antud soovituslikku töödepaketti, aluseks võttes nõutud energiatõhususvahemikku, toetust saab taotleda 70-le %-le köetavale netopinnale vastavast pinnast. Seejuures toetuse määr arvestatakse vastavalt lisas 1 toodule.

Näide 2: kohalikule omavalitsusele kuuluvas hoones osutatakse üldhooldusteenust 40-l % köetavast netopinnast, lasteaiateenust 20-l % köetavast netopinnast, perearstiteenust 40-l %-l köetavast netopinnast.

Kogu hoone tuleb viia energiaauditis antud soovituslikku töödepaketti, aluseks võttes nõutud energiatõhususvahemikku, toetust saab taotleda 60-le %-le köetavale netopinnale vastavast pinnast, kuna perearstiteenus ei ole avaliku sektori poolt osutatav teenus, ega ole seetõttu abikõlblik. Seejuures toetuse määr arvestatakse vastavalt lisas 1 toodule.

Näide 3: kohalikule omavalitsusele kuuluvas hoones osutatakse üldhooldusteenust 20-l % köetavast netopinnast, perearstiteenust 10-l %-l köetavast netopinnast, apteegiteenust 5-l %-l köetavast netopinnast, noorsootõtteenust pakub lepingu alusel MTÜ 20-l %-l köetavast netopinnast, valla teenuspunkt kasutab 10 % köetavast netopinnast ning kasutuseta, kuid köetav on 5% köetavast netopinnast.

Kogu hoone tuleb viia energiaauditis antud soovituslike tööde paketti aluseks võttes nõutud energiatõhususvahemikku, toetust saab taotleda 50-le %-le köetavale netopinnale vastavast pinnast, kuna perearstiteenus ja apteegiteenus ei ole avaliku sektori poolt osutatav teenus, ega ole seetõttu abikõlblik. Üldhooldusteenus, noorsootõtteenus, KOV üldteenus (sh kasutusest väljas olev köetav netopind) on avaliku sektori poolt osutatavad teenused. Seejuures toetuse määr arvestatakse vastavalt lisas 1 toodule.

Paragrahvi 3 lõikes 8 sätestatakse tingimused uute liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse raames ehitatavale teenuseüksusele.

Punkt 1 annab teenuseüksuse üldise mõiste. Teenuseüksus koosneb ühiselt toimivatest teenusekohtadest (kokku vähemalt 10 teenuskohta), mis võivad olla ühes või mitmes hoones. Teenuseüksus peab toimima eraldi olemasolevatest hooldekodudest ja selles peab olema võimalik teha kõiki igapäevaelu toiminguid alates pesu pesemisest ja toidu valmistamisest. Ruumilahendustes tuleb vältida institutsionaalsele teenusele omast n-ö koridori ja palati süsteemi, planeerides ühisalad ja eraldi magamistoad sarnaselt tavaliste eluruumidega.

Punkti 2 kohaselt tuleb ühes hoones teenuse osutamisel tagada võimalus moodustada väiksemad vajaduspõhised grupid (maksimaalselt 10 isikut ühes grupis). Väiksem vajaduspõhine grupp peab olema eraldi ruumiliselt piiritletav ning inimesele turvalise ja toetava elukeskkonna ja -korraldusega.

Punkti 3 kohaselt antakse võimalus luua taristu toetavateks teenusteks ja tegevusteks lisaks ööpäevaringse majutusega teenusekohtadele. Loodav taristu on täienduseks loodavale ööpäevaringse majutusega teenuste taristule loomaks kompleksne ja terviklik lahendus piirkonna teenusvajaduse katmiseks.

Punkt 4 piiritleb, et teenuseüksuse ööpäevaringseks teenuse osutamiseks mõeldud köetava pinna ruutmeetrite arvu ja ööpäevaringset üldhooldusteenust saavate isikute suhtarv peab olema

väiksem kui 30. Punkti eesmärgiks on piiritleda, et toetust kasutades ei loodaks inimese kohta suurt ja ebaefektiivselt kasutatavat pinda. 30 ruutmeetri puhul on arvestatud, et see võimaldaks luua inimese kohta vähemalt 8 m² magamistoat, toetava suurusega elutoa ning lisaks muud üldkasutatavate ruumide pinnad, näiteks pesemisruumid, toitlustusruumid, haldusruumid jms, mis on teenuse osutamiseks vajalikud.

Muu hulgas sätestatakse, et teenusüksuse paigutamiseks ehitatava hoone energiatõhususarv peab vastama liginullenergiahoone energiatõhususarvu piirväärtusele.

Paragrahvi 3 lõikes 9 sätestatakse, et liginullenergiahoonete ehitamist toetatakse tingimusel, et toetuse taotluse esitanud kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvate hoonete hulgast arvatakse välja suure energiakuluga hoone (või hooned või hoone osad), mis ei oma kõrgemat energiamärgise klassi kui klass (E); on kasutusel ja olnud viimasel kolmel aastal kasutusel ja köetav; köetava pinna ruutmeetrite arv ehtisregistri andmetel 2018.a 1. jaanuari seisuga ei tohi olla väiksem kui määruse §-s 3 lõikes 1 punktis 2 nimetatud tegevuse raames rajatava uue teenusüksuse köetava netopinna ruutmeetrite arv; on omandatud mitte hiljem kui 2018. aasta 1. juuni. Kohaliku omavalitsuse üksusele või selle konsolideerimisgruppi kuuluvale üksusele kuuluvate hoonete hulgast hoone väljaarvamise all mõistetakse kinnisomandi võõrandamist erasektorile või lammutamist.

Eeltoodud tingimuste eesmärgiks on meetme eesmärgist lähtuvalt soodustada suure energiatarbega mittevajalike hoonete avaliku sektori kasutusest väljaarvamist.

Paragrahvi 3 lõikega 11 sätestatakse, et liginullenergiahoonete ehitamisel tuleb arvestada ligipäätavuse põhimõtteid vastavalt ehitusseadustiku § 11 lõike 2 punktile 8. Tegu on baaseeldusega, millega tuleb hooldekodude rajamisel arvestada. Hooldekodud peavad arvestama, et ehitatud keskkond ei seaks piiranguid, vaid toetaks puudest või erivajadusest tingitud piirangutega hakkama saamist. Konkreetsemad nõuded ligipäätavusele on sätestatud ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 29. mai 2018. a määruses nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“.

Paragrahvi 3 lõikega 12 antakse nõuded käesoleva määruse alusel ja meetme raames loodava liginullenergia tasemele vastava hooldekandeesutuse hoone ehitamiseks. Baasraamina on lähtutud sotsiaalministri 3. aprilli 2002. a määrusest nr 58 „Täiskasvanute hooldekandeesutuse tervisekaitse nõuded“. Samas on võrreldes eelnimetatud määrusega seatud osaliselt kõrgemaid ootusi, et vastata paremini teenusele tulevate inimeste vajadusele, luua toetavam ja inimväärsem teenuskeskkond ning tõsta üldist teenuse kvaliteeti. Kõrgemad ootused on näiteks inimeste arvule ühes magamistoas, hügieeniruumidele ning ligipäätavusele.

Paragrahvi 3 lõike 13 järgi ei toetata meetmest projekte, mille elluviimise tulemuseks on suurenev kasvuhoonegaaside heide. See tuleneb meetme (ning selle rahastusallika) põhieesmärgist, milleks on kliimapoliitika eesmärkide (sh kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise) saavutamine.

Paragrahvi 4 kohaselt on projekti elluviimise lõpptähtaeg energiatõhususe tööde tegevuse puhul 31. august 2021. a ning liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse puhul 31. august 2022. a. Liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse pikem elluviimise periood arvestab suuremat

ajakulu ettevalmistavate tegevuste teostamiseks (asukohavalik, projekteerimine, ühendused). Abikõlblikkuse periood algab kõige varasemalt taotluse rahuldamise otsuse tegemise kuupäevast.

Paragrahv 5 sätestab, et abikõlblikud on kulud, mis on põhjendatud, mõistlikud, vajalikud energiatõhususe tööde tegevuse või liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse teostamiseks ning on tehtud projekti elluviimise perioodil. Projekti kulud, mis ei ole abikõlblikud, katab toetuse saaja.

Energiatõhususe tööde tegevuse puhul on abikõlblikud järgmised energiatõhususe töödega seotud kulud, mis mõjutavad otseselt hoone energiakasutust majandus- ja taristuministri 3. juuni 2015. a määruse nr 55 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“ mõistes:

- 1) täiendava soojustuse paigaldamine, muu hulgas hoone piirdetarindite ja tehnosüsteemide soojustamise ning parandamise kulu;
- 2) avatäidete (akende, uste jm) uuendamise ja vahetamise kulu;
- 3) küttesüsteemide, soojatarbevee süsteemide ja soojusvarustuse uuendamise ja vahetamise kulu, muuhulgas kaugküttesüsteemiga liitumise tasud;
- 4) ventilatsioonisüsteemide uuendamise kulu, kui see tuleneb vajadusest tagada nõuetele vastav sisekliima või kui ventilatsioonisüsteemide soojustagastusega tagatakse mittetaastuva fossiilse päritoluga energia kasutuse vähenemine või ventilatsioonile kuluva elektri tootmiseks kasutatakse edaspidi päikeseelektrit ning sellega kaasneb kasvuhoonegaaside heite vähenemine;
- 5) jahutussüsteemide paigaldamise kulu, kui see tuleneb vajadusest tagada nõuetele vastav sisekliima hoones;
- 6) taastuenergia süsteemide, automaatika ning tarkade juhtimisseadmetega, sh andurid ja andmehõivesüsteemid, mis võimaldavad hinnata projekti tulemusi, hankimise ja paigaldamisega seonduv kulu;
- 7) päikesekiirguse tõkestamise lahenduste kulu;
- 8) valgustuse uuendamise ja vahetamise kulu. Lisaks on abikõlblik elektrikaabelduse uuendamise ja vahetamise kulu, kui vajadus tuleneb hoone valgustuse uuendamisega kaasnevast vajadusest tagada nõuetele vastav kaabeldus;
- 9) hoone piirde, kande ja jäigastavate konstruktsioonide muutmise ja asendamise kulu, kui see on vajalik energiatõhusust tagavate tehnosüsteemide paigaldamiseks, taastuenergia kasutuselevõtuks või soojustuse paigaldamiseks;
- 10) punktides 1–9 nimetatud kuludega seotud töödega lahutamatu seotud või nende eelduseks olevate investeeringute kulu;
- 11) punktides 1–9 nimetatud kuludega seotud tööde tegemiseks vajaliku projekteerimise, omanikujärelevalve ja energiasäästu eksperdi kaasamise kulu, kultuurimälestiste korral muinsuskaitse eritingimuste koostamise ja tööde kavandamiseks vajalike uuringute läbiviimise kulu.

Energiatõhususe tööde loetelu all mõeldakse energiatõhususe parendamise pakettis toodud töid. Hoone energiatõhususe parendamise pakett ehk soovituslik energiatõhususe tööde loetelu peab olema projektihanke ja ehitushanke lähteülesandeks. Lisaks tuleb hoolsuskohustuse täitmiseks lähteülesandesse märkida, et hoone peab vastama hoone energiaauditis toodud, hoone

kasutusotstarbe kohasele määruse lisas 3 toodud energiatõhususvahemikke arvestavale kaalutud keskmisele energiatõhususvahemikule.

Liginullenergiahoonete ehitamise puhul on abikõlblikud järgmised taristu ümberkorraldamisega seotud kulud:

- 1) projekti ettevalmistamisega seotud kulud, sealhulgas analüüsid ja uuringud;
- 2) omanikujärelevalve kulu;
- 3) katastrimõõdistamise ja muude maakorraldustoimingute kulu;
- 4) detailplaneeringu koostamise, ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste tööde tegemise kulu;
- 5) projekteerimise kulu;
- 6) ehitise ekspertiisi kulu;
- 7) ehitamise kulu;
- 8) ehitusprojekti kavandatud ja ehitustöö käigus ehitisse püsivalt paigaldatavate seadmete ja sisustuse soetamise kulu;
- 9) ehitise toimimiseks vajalike kommunikatsioonidega liitumise kulu;
- 10) kohaliku omavalitsuse üksuse või tema konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone või hoonete lammutamise kulu.

Lõikes 5 on sätestatud mitteabikõlblikud kulud, milleks eelkõige on kulud, mis ei panusta hoone energiatõhususe suurenemisse ega hoonesse tarnitud energia või hoone ülalpidamiskulude vähenemisse ega ole tehtud projekti elluviimise perioodil. Eraldi on välja toodud, et kui KOV on kinnitanud soojusmajanduse arengukava, siis on abikõlblikud soojusvarustuse tagamiseks vajalike seadmete ja teiste energiatootmiseseadmete soetamise ja paigaldamise kulud, mis on kooskõlas soojusmajanduse arengukavaga. Piirang on kehtestatud, et tagada eri valdkondade arengu planeerimisel kooskõla ning terviklik soojusmajanduse korraldamine KOVi territooriumil. Lisaks on välja toodud, et abikõlblikud ei ole projektijuhtimise ja õigusabikulud. Abikõlblikud ei ole ka kulud tegevusele/tööle, millega analoogset tegevust (osalised energiatõhusustööd) on toetatud riigi muudest tuludest, sealhulgas Euroopa Liidu vahenditest või teistest välisvahenditest saadud toetustest vähem kui kolm aastat alates taotluse esitamisest. Eeltoodud piirangu eesmärk on vältida topeltrahastamist ning läbimõtlematud otsuseid investeeringute tegemisel. Eelduslikult peaksid vähem kui 3 aastat enne taotluse esitamise aega tehtud energiatõhususele suunatud investeeringud arvestama kehtivate nõuetega ja neid saab lugeda analoogseks tööks/ tegevuseks, kuna energiatõhususe miinimumnõudeid käsitlev määrus võeti vastu juunis 2015 ja hoone välispiirete soojuslähivusele kehtestatud nõuded ei ole sellest ajast muutunud.

Paragrahvi 6 lõike 1 kohaselt on toetuse määr nii energiatõhususe tööde tegevuse raames kui ka liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse raames esitatavale projektile 40-70%, sõltudes kohaliku omavalitsuse üksuse põhitegevuse tuludest ja kohaliku omavalitsuse elanike arvust. Toetuse määra arvutamise aluseks on võetud 2017. aasta KOVi põhitegevuse tulud saldoandmike infosüsteemist, mis on ümardatud täisarvuni ja elanike arv rahvastikuregistri andmetel 2017. aasta 1. jaanuari seisuga. Vastavalt eeltoodule on arvutatud toetusmäär omavalitsuste lõikes, mis kehtestatakse määruse lisas 1.

Lõige 2 sätestab piirangud energiatõhususe tööde tegemiseks toetuse andmisel. Sätestatakse piirangud maksimaalsele toetuse suurusele rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava netopinna ühe ruutmeetri kohta ning maksimaalse toetuse suurusele ühe rekonstrueeritava hoone kohta.

Energiatõhususe tööde tegevuse raames on maksimaalse toetuse suuruse arvutuste aluseks võetud eelduslik keskmine üldhooldusteenuse ja muu avaliku teenuse osutamiseks kasutatava pinna suurus 1500 m² ning energiatõhususe tööde indikatiivne maksumus 450 eurot ruutmeetri kohta, mis põhineb riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määruse nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“ alusel antud toetuse kasutamiseks läbi viidud taotlusvooru (2017. a) kogemusel ning arvestades Riigikinnisvara ASi riigihangete põhjal koostatud ehitushinnaindeksi muutust. Maksimaalne toetuse suurus vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale on 180–315 eurot rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava netopinna ühe ruutmeetri kohta. Maksimaalne toetuse suurus rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava netopinna ühe ruutmeetri kohta arvutatakse järgmise valemi järgi: 450 eurot × individuaalne toetusmäär. Maksimaalne toetuse suurus ühe rekonstrueeritava hoone kohta vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmäärale on 270 000–472 500 eurot. Maksimaalne toetuse suurus arvutatakse järgmise valemi järgi: 1500 m² × 450 eur/m² × individuaalne toetusmäär.

Lõige 3 sätestab piirangud liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse raames toetuse andmisel. Sätestatakse piirangud liginullenergiahoonete ehitamisel teenuskohtade loomise maksumusele ning toetuse suurusele, mida võib kasutada kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone või hoonete lammutamise kulude katmiseks.

Punktis 1 on uute teenuskohtade loomisele seatud ülempiir ühe täisealise isiku ööpäevaringse majutusega teenusekoha loomise maksimaalsele toetuse suurusele meetme vahenditest, lähtudes varasema analoogsel eesmärgil rakendatud meetme, sotsiaalkaitseministri 14. septembri 2015, a määruse nr 42 „Erihoolekandeesutuste reorganiseerimine“ kogemusest ja tulemustest. Meetme „Erihoolekandeesutuste reorganiseerimine“ taotlusvoorude prognoositud maksimaalne kohamaksumus oli 40 000 eurot. Maksimaalne toetus ühe teenuskoha loomiseks oli 34 000 eurot (toetuse osakaal meetme tingimustes 85%). Keskmine toetatav koha maksumus meetme elluviimisel oli ca 28 500 eurot ning investeringute kavasse arvatud projektide seas oli kõikumine 21 500-st kuni 34 000 euroni. Võttes varasema meetme „Erihoolekandeesutuste reorganiseerimine“ kogemust arvesse on leitud, et ehitatavate pindade puhul on eelpool kirjeldatud maksimaalne kohamaksumus (40 000 eurot) jätkuvalt õigustatud ja sellest tulenevalt on arvestatud maksimaalseks toetuseks ööpäevaringse majutusega teenusekoha kohta 40-70% toetuse juures vastavalt 16 000-28 000 eurot. Toetussumma vahemik arvestab vastavalt määruse lisas 1 arvestatud maksimaalseid toetusmäärasid sõltuvalt taotleja põhitegevuse tuludest elaniku kohta.

Määrusega on antud võimalus luua taristut toetavateks teenusteks ja tegevusteks lisaks ööpäevaringse majutusega teenuskohtadele ka teenuskohti, kus ööpäevaringset majutust ei pakuta. Loodav taristu on täienduseks loodavale ööpäevaringse majutusega teenuste taristule, loomaks kompleksne ja terviklik lahendus piirkonna teenusvajaduse katmiseks.

Punktiga 2 määratletakse ära ilma ööpäevaringse majutusega täisealise isiku ühe teenusekoha loomise toetuse maksimaalne suurus, milleks on 4800-8400 eurot. Toetussumma vahemik sõltub maksimaalsest toetusmäärast sõltuvalt taotleja põhitegevuse tuludest elaniku kohta. Ühe teenuskoha prognoositava maksimaalse maksumuse (12 000 eurot) piiritlemisel on lähtutud varasemast analoogsel eesmärgil läbiviidud meetme „Erihoolekandeesutuste reorganiseerimine“ kogemusest ja tulemustest.

Punktides 3 ja 4 on piiratud maksimaalseid summasid taotluse kohta, kusjuures punktis 4 on arvestatud toetavate teenuste taristu rajamise summat meetme vahenditest ning punktis 3 on arvestatud kuni 20-kohalise ööpäevaringse majutusega teenuseüksuse toetamise summaga, et toetada suuremat hulka projekte taotlusvoorus. 20-kohalise ööpäevaringse majutusega teenuseüksuse aluseks võtmine maksimaalse toetussumma arvutamisel ei piira rohkemate teenuskohtade loomist, kui projekti keskmine ühe koha loomise maksumus on maksimaalsest määrast madalam või kui taotleja lisab täiendavaid vahendeid omaosalusena juurde.

Punkti 5 alusel toetatakse kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava suure energiakuluga hoone või hoonete lammutamise kulusid vastavalt määruse lisas 1 sätestatud toetusmääradele maksimaalselt 32 000-56 000 euro ulatuses. Kulude katmise eesmärgiks on toetada lammutamist planeerivaid kohalikke omavalitsusi ning tagada nende võrdsem olukord kohalike omavalitsustega, kes omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava hoone müüvad ja seeläbi ei kanna kulusid (piirkonnad aktiivse kinnisvaraturuga).

Lõikega 4 määratakse, et kui taotleja on kohaliku omavalitsuse üksuse konsolideerimisgruppi kuuluv üksus, kohaldatakse toetuse määra ja maksimaalse toetuse suuruse leidmisel lõikes 1 sätestatud. Mitmetes omavalitsustes tegelevad hoolekandeteenuste osutamisega lisaks linna- või vallavalitsuse hallatavatele asutustele omavalitsuse sihtasutused või aktsiaseltsid, kes on konsolideerimisgrupi üksused, aga ei pruugi olla sõltuvad üksused. Sõltuva üksuse määramiseks on oma kord, arvesse võetakse avaliku sektori teenuste rahalist mahtu või avalike toetuste mahtu. Kohaliku omavalitsuse üksuse konsolideerimisgrupi raamatupidamisaruande koostamiseks moodustatakse saldoandmik, milles kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema valitseva mõju all olevate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja tütarettevõtjate saldoandmike ühesuguste kontokombinatsioonide saldod liidetakse rida-realt meetodil ja nendevahelisi nõudeid, kohustisi, netovara, tulusid ja kulusid kajastavad kontokombinatsioonide saldod, mille tehingupartneri koodi kolm esimest numbrit on samad ja neljas number on vahemikus 0 kuni 5, elimineeritakse.

Lõikega 5 ja 6 sätestatakse, et taotleja omafinantseering peab tagama projekti tulemusliku elluviimise ja projekti tulemuste edasise kasutuse finantsilise jätkusuutlikkuse. Omafinantseeringuna ei arvestata Euroopa Liidu asutuste või fondide kaudu või muudelt abiskeemidelt saadud tagastamatut abi.

Lõigetega 7–9 sätestatakse, et toetuse summa ja toetuse määr sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses ja ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitise suuruse ülempiirid üldise majandushuvi teenuste puhul.

Peatükk 3. Toetuse taotlejale, taotlusele ja hoone energiaauditile esitatavad nõuded

Peatükis (§-des 7–9) sätestatakse toetuse taotlejale (edaspidi *taotleja*) esitatavad nõuded, toetuse taotlusele esitatavad üldised nõuded, toetuse taotluse vorm, sellele lisatavate dokumentide loetelu ning hoone energiaauditile esitatavad nõuded.

Paragrahvi 7 lõike 1 kohaselt võib taotlejaks olla KOV üksus või KOV üksuse konsolideerimisgruppi kuuluv üksus.

Taotleja peab vastama ning Rahandusministeeriumi nõudmisel tõendama vastavust määruses sätestatud nõuetele.

Lõike 2 kohaselt peab taotleja toetuse saamiseks tagama kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses (edaspidi *KOFS*) sätestatud finantsdistsipliini nõuetest kinnipidamise.

Lõike 3 kohaselt ei või taotleja olla riigiabi või vähese tähtsusega abi saaja, kellele Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistanud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokku sobimatuks, esitatud korraldus abi tagasimaksmiseks on seni täitmata.

Lõike 4 kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus toetust taotleda, kui tal on kehtiv kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37² kohane arengukava, arvestades Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 14¹ lõigetes 4⁴, 4⁶, 5, 5¹ ja 5² sätestatud erisusi.

Paragrahviga 8 sätestatakse toetuse taotlusele (edaspidi *taotlus*) esitatavad üldised nõuded, sh see, et taotluses peab olema formuleeritud projekti eesmärk, taotluses esitatud projekti eelarve peab olema põhjendatud ning omafinantseeringu suurus peab vastama nõutavale määrale. Samuti peab olema taotluses näha, et toetust soovitakse määruses esitatud tegevuste elluviimiseks ning projekt teostatakse elluviimise perioodi piires.

Paragrahvi 8 lõikes 2 sätestatakse, et taotlus esitatakse iga energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritava hoone ja liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse raames ehitatava teenusüksuse kohta eraldi.

Paragrahvi 8 lõikes 3 sätestatakse, et taotluse allkirjastab taotleja allkirjaõiguslik esindaja.

Paragrahvi 8 lõikes 4 sätestatakse taotlusele esitatavad nõuded.

Paragrahvi 8 lõikes 5 on loetletud toetuse taotlusele lisatavad dokumendid. Energiatõhususe tööde puhul on nõutavateks dokumentideks omafinantseeringut kinnitavad ja tõendavad dokumendid; hoone energiaaudit või energiaauditi vahearuanne, arvestades määruse § 9 toodud erisustega ning kinnitus, et projektiga hõlmatud hoone ja hoonealune kinnistu kuuluvad taotlejale ja nende kohta puuduvad kinnistusraamatusse kandmata lepingud. Liginullenergiahoonete ehitamise puhul on nõutavateks dokumentideks omafinantseeringut kinnitavad ja tõendavad dokumendid; kinnitus, et projektiga hõlmatud kinnistu kuulub taotlejale ja selle kohta puuduvad kinnistusraamatusse kandmata lepingud; hoone energiamärgis, mis vastab määruse § 9 lõikes 6 sätestatule; hoone projekti eskiislahendus või ruumiplaan, mis annab ülevaate planeeritavast elukeskkonnast, ruumiprogrammist, ruumide jaotusest ja suurustest, hoone ligipääsetavuse nõuetele vastavusest jms. ning võimaldab seeläbi taotlust määruse lisas 4

toodud hindamiskriteeriumide lõikes hinnata. Liginullenergiahoonete ehitamise puhul peab taotlusest selguma toetuse abil ehitatava hoone ja ümbritseva ala ruumilahenduse seotus avaliku ruumiga ja hoone ruumimõjuga ümbrusele.

Toetuse taotleja peab põhjendama nõutavate dokumentide taotlusele lisamata jätmist. Rakendusüksusel on õigus nõuda täiendavaid dokumente taotluse nõuetele vastavuse hindamiseks.

Paragrahvi 8 lõike 5 punktis 6 on sätestatud, et üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajaliku taristu arendamisel tuleb taotlusele lisada ülesande andmise akt, mis vastab Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“ artiklis 4 sätestatud nõuetele. Vastavalt nendele nõuetele antakse üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise õigus ettevõtjale ühe või mitme dokumendiga, kus täpsustatakse eelkõige järgmist:

- avalike teenuste osutamise kohustuse täpne laad ja kestus;
- asjaomane ettevõtja ja vajaduse korral territoorium;
- ülesande andva ametiasutuse poolt ettevõtjale antavate ainu- või eriõiguste laad;
- hüvitusmehhanism ning hüvitise arvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetrid;
- ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasinõudmise kord ning
- viide Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsusele „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“.

Paragrahvi 8 lõike 5 punktis 7 on sätestatud, et ülesande andmise akt komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) preambuli punkti 6 tähenduses juhul, kui tegemist on üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi andmisega. Paragrahvi 8 lõike 7 kohaselt võib liginullenergiahoonete ehitamise puhul taotleja esitada maksimaalselt kaks taotlust. Sätte eesmärk on vältida olukorda, kus suur osa toetusest kasutatakse ära ühe taotleja poolt ühes geograafilises piirkonnas. Energiatõhususe tööde puhul ei ole selline piirang vajalik, kuna vahendid jaotatakse esmalt territoriaalsetes gruppides.

Paragrahviga 9 sätestatakse hoone energiaauditile ja energiamärgisele esitatavad nõuded. Energiaauditi koostamisel tuleb lähtuda selle sisu ja vormi osas majandus- ja taristuministri 08. aprilli 2015. a määrusest nr 28 „Elamu energiaauditile esitatavad nõuded“ ja energiamärgise andmisel 30. aprilli 2015. a määruses nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ ning sotsiaalministri 03. aprilli 2002. a määrusest nr 58 “Täiskasvanute hoolekandeametuse tervisekaitsenõuded” sätestatud nõuetest. Hoone energiaauditi tegemise täpsustatud nõuded on sätestatud määruse lisaga 3, mille järgimine on energiaauditi koostamisel kohustuslik.

Paragrahvi 9 lõikes 2 on sätestatud, et antud meetme raames võib taotleja energiaauditi aruande asemel esitada ka ainult majandus- ja taristuministri 8. aprilli 2015. a määruse nr 28 „Elamu energiaauditile esitatavad nõuded“ § 6 lõigete 10 ja 11 kohase energiaauditi vahearuande. Leevenduse eesmärk on meetme elluviimine ka tingimustes, kus auditi koostamiseks mõõtmiste

läbiviimiseks vastav temperatuurivahemik ei ole saavutatav.

Energiaauditi nõuete (lisa 3) koostamine on tellitud kõrgelt kvalifitseeritud eksperdilt, kes omab volitatud energiatõhususe spetsialisti 8. taset ning volitatud kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuse inseneri 8. taseme kutsetunnistusi. Täpsete nõuete koostamise vajadus tekkis toetuse andmise tingimuste koostamise käigus veendumaks selles, et taotlejate poolt esitatavad auditid sisaldaksid taotluse menetlemiseks vajalikke andmeid, need andmed oleksid määratletud kõigi taotlejate jaoks ühtsetel alustel, et oleks tagatud hindamiskriteeriumide adekvaatsus ja nende alustel õiglaste otsuste tegemine. Majandus- ja taristuministri määruste nr 28, 55 ja 58 järgi klassifitseeruvad hooldekodud elamute alla. Olemasoleva 10 hooldekodu energiatarbimise analüüs näitas, et hooldekodude energiatarbimine erineb oluliselt elamute energiatarbimisest ja tüüpilistest kasutusest. Kuivõrd hooldekodude näol on tegemist spetsiifilise kasutusotstarbega hoonetega, mille kasutusrežiimid ja energiatarbimised erinevad oluliselt elamute omast, on vajalik antud meetme tarbeks määratleda lisaks MKM määrustega kehtestatud täiendavad nõuded energiaauditile ja anda täiendavaid selgitusi auditi koostamiseks ning seal esitatavate näitajate arvutamiseks.

Määruse paragrahvi 9 lõike 4 punktides 2 ja 4 nimetatud energiatõhususarvud määratakse lähtudes määruse lisa 3 sätestatud sisekliima tingimustest ja tüüpilise kasutuse andmetest. Hoone üldhooldusteenuse osutamiseks kasutatava osa energiatõhususarvud määratakse vastavalt majutushoone sisekliima tingimustest ja tüüpilise kasutuse andmetest. Muus osas juhindutakse energiatõhususarvutust läbi viies majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määrusest nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise meetodika”.

Hooldekodude näol on sisuliselt tegemist ühiskondliku hoonega, mitte elamuga. Energiaaudiitor tase 6 kutse alla kuulub osakutse „elamute energiaauditite koostamine“. Täiskutse omanik on pädev teostama nii ühiskondlike hoonete kui ka elamute energiaaudititeid, osakutse omanik ainult elamute energiaaudititeid. Arvestades hooldekodude spetsiifikat ja sellest tulenevat keerukamat lähenemisviisi, nõutakse käesolevas meetmes energiaauditi tegijalt ühiskondlike hoonete auditite tegemisele vastavat kutset, st energiaaudiitori täiskutset ja mitte elamute energiaauditite koostamise osakutset. Nõutav energiaauditi koostaja pädevus olenevalt kutse väljastamise ajast on antud lisa 3.

Soovituslike energiatõhususe tööde loeteludes tuleb lähtuda põhimõttest, et pärast hoone rekonstrueerimist oleks hoones tagatud nõuetekohane sisekliima ning kogu hoone energiatõhususarv jõuaks määruse lisa 3 toodud kasutusotstarvetele kohalduvaid energiaklassi energiatõhususväärtusi arvestavale hoone kaalutud keskmisele väärtusele vastavasse vahemikku.

Määruse paragrahvi 9 lõikes 6 toodud nõue, et § 3 lõike 1 punkti 2 raames kohaliku omavalitsuse hallatavate hoonete hulgast välja arvatava hoone energiamärgis peab olema välja antud mitte varem kui 1. juunil 2018. a on kehtestatud põhjusel, et taotluste hindamiseks tagada viimase kütteperioodi järgselt reaalselt kasutatust arvestavad võrreldavad andmed. Kuna energiamärgise andmisel saadavaid andmeid kasutatakse ka taotluste hindamisel, on taotluste võimalikult õiglaste hindamise eesmärgil sätestatud, et energiamärgise andmisel ei ole lubatud kasutada majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määruses nr 36 “Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele” § 14 lõikes 2 toodud erisust.

Peatükk 4. Taotluse menetlemine

Peatükis (§-des 10–15) käsitletakse taotluse esitamist ja selle menetlemist rakendusüksuse poolt, taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamist, taotluse hindamise korda, taotluse hindamise kriteeriume ning taotluse rahuldamist või rahuldamata jätmise otsuse tegemist.

Üldjuhul on taotluse menetlemise ajaks kuni 90 kalendripäeva taotluse registreerimisest arvates. Selle aja kestel tehakse taotlejale teatavaks, kas taotlus rahuldati, jäeti rahuldamata või milline on taotluse menetlemise seis.

Taotlused esitatakse rakendusüksusele digitaalselt (elektroonilise taotluste esitamise keskkonna vahendusel) taotlusvooru väljakuulutamise teates nimetatud tähtpäevaks. Rakendusüksus kontrollib taotleja ja taotluse vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Kui rakendusüksus avastab taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisel puudusi, teatab ta sellest viivitamata taotlejale ja määrab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja kuni 10 tööpäeva. Rakendusüksus edastab taotlejale küsimused taotluse kohta, puuduste kõrvaldamise ettepaneku, ärakuulamiskirja, taotluse rahuldamise või mitterahuldamise otsuse elektroonilise taotluste esitamise keskkonna kaudu. Elektroonilise keskkonna kaudu edastatud dokument loetakse taotlejale kätte toimetatuks.

Taotluse või taotleja nõuetele mittevastavaks tunnistamise tõttu taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab rakendusüksus toetuse taotlejat pärast otsuse tegemist elektroonselt.

Paragrahvi 10 lõike 3 alusel kinnitab taotlusvooru rahalise mahu, toetatavate tegevuste vahelise jaotuse, toetusvahendite indikatiivse regionaalse jaotuse energiatõhususe tööde tegevuse osas ning meetme rakendaja halduskulud valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga. Energiatõhususe tööde tegevuse osas lähtutakse toetuse andmiseks regionaalsete piirsummade jaotamisel põhimõttest, et 50% rahalisest mahust jaotatakse viie regiooni (Eurostati territoriaalse statistika arvepidamise üksuste järgi NUTS III tasand: Kesk-Eesti, Kirde-Eesti, Lõuna-Eesti, Lääne-Eesti, Põhja-Eesti) vahel võrdselt ning 50% jaotuse aluseks on regiooni inimeste arv vanuses üle 65 aasta Statistikaameti 2018. aasta 1. jaanuari seisuga andmetel (tulemus ümardatud täisarvuni). Liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse osas toetuse andmisel regionaalset jaotust ei kohaldata, tulenevalt potentsiaalsete taotlejate ja toetusvahendite vähesusest.

Paragrahvis 12 on sätestatud taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamise alused. Samuti on sätestatud rakendusüksuse kohustus hinnata taotlusi määruses sätestatud hindamiskriteeriumide alusel ja hinnata nõuetele vastavaid taotlusi.

Paragrahvis 13 ja 14 on sätestatud tingimused taotluse hindamisele ja taotluse rahuldamisele. Taotlusi hinnatakse energiatõhususe tööde tegevuse ja liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse lõikes eraldi käesoleva määruse lisas 2 ja lisas 4 esitatud taotluste hindamiskriteeriumide alusel.

Energiatõhususe tööde tegevuse raames laekunud taotlusi hinnatakse viies grupis, vastavalt riigihalduse ministri kinnitatud regionaalsete piirsummade kinnitamise kriteeriumidele.

Gruppide loomise aluseks on taotlejate territoriaalne paiknemine Eurostati territoriaalse statistika arvepidamise NUTS III tasandil.

Energiatõhususe tööde tegevuse raames laekunud taotluste hindamiskriteeriumid on järgmised:

- 1) projekti panus hoonesse tarnitud energia vähenemisse;
- 2) projekti panus hoone ülalpidamiskulude vähenemisse;

Hindamise aluseks on taotluses ning § 9 ning lisa 3 alusel koostatud ja taotlusele lisatud hoone energiaauditis esitatud andmed.

Kui hoonet kasutatakse lisaks hoolekandeesutusele ka muul otstarbel, siis sellise hoone puhul arvestatakse hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemine hoone abikõlblikus osas proportsionaalselt kogu hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähenemisest vastavalt abikõlblikus osas olevatele hoone köetava pinna ruutmeetrite arvu osatähtsusele kogu hoone köetava pinna ruutmeetritest.

Näide: Kogu hoone köetava netopinna ruutmeetrite arv 2000 m^2 , sellest abikõlblik osa 700 m^2 . Kogu hoonesse tarnitud energiakogus 200 ühikut ja kogu hoone ülalpidamiskulud 100 ühikut. Energiaauditis on audiitor märkinud pärast soovituslike energiatõhususe tööde elluviimist kogu hoonesse prognoositavaks tarnitud energiakoguseks 150 ühikut ja hoone ülalpidamiskuludeks 80 ühikut.

Arvutuskäik: abikõlblik osa proportsionaalselt $700 \div 2000 \times 100 = 35\%$

Hoonesse tarnitud energiakoguse vähenemine rekonstrueeritava köetava pinna ruutmeetri kohta = $(200 - 150) \times 0,35 \div 700 = 0,025$ ühikut/ m^2 kohta.

Hoone ülalpidamiskulude vähenemine rekonstrueeritava köetava pinna ruutmeetri kohta = $(150 - 100) \times 0,35 \div 700 = 0,025$ ühikut/ m^2 kohta.

Hindamiskriteeriumide eesmärk on (tulenevalt rahastamisallikaga seotud nõuetest) suunata meetme vahendid projektidesse, millel on suurim energiasääst pinnauhiku kohta ning suunata KOVe leidma kõige kuluoptimaalsemaid rekonstrueerimislahendusi, et vähendada hoone edasist kõrget ülalpidamiskulu.

Liginullenergiahoonete ehitamise raames esitatud taotluste hindamiseks moodustatakse hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni koosseisu ja töökorra kinnitab rakendusüksuse juht.

Liginullenergiahoonete ehitamise raames esitatud taotlusi hinnatakse järgmiselt:

- 1) hindamiskomisjon annab projektile hindepunkte vastavalt käesoleva määruse lisas 4 toodud taotluste hindamiskriteeriumidele;
- 2) projekti koondhinne kujuneb kõikide hindamiskriteeriumide järgi saadud hindepunktide liitmisel.

3) võrdsete punktide arvuga hindamistulemuse saanud taotluste korral eelistatakse taotlust, mis on esitatud taotleja poolt, kelle põhitegevuse tulu elaniku kohta on väiksem.

Liginullenergiahoonete ehitamise raames laekunud taotluste hindamiskriteeriumid on järgmised:

- 1) hinnatakse avaliku sektori hoonetes energiatõhususe saavutamist. Projekte viiakse ellu meetme raames, mille eesmärgiks on saavutada avaliku sektori hoonetes energia kasutuse kokkuvõid. Sellest tulenevalt on oluline hinnata ja mõõta, mis viisil uue liginullenergiahoone ehitamine aitab kaasa avaliku sektori hoonetes energiasäästu saavutamisele. Eesmärgiks on toetada suuremat energia kokkuvõidu pakkuvaid projekte;
- 2) hinnatakse eesmärgipüstisuse ja lahenduste sobivust uute teenuskohtade loomisel rahvusvahelise arengutrendide ja riiklikult vastuvõetud arengukavadega seoses. Eesmärgiks on saavutada üldhoolduse valdkonnas uut arengut ning kvaliteedi kasvu rakendades rahvusvaheliselt ja siseriiklikult võetud põhimõttelisi suundi, nt deinstitutionaliseerimise põhimõtete juurutamine, dementsuse diagnoosiga inimestele teenuskohtade arendamine ja kättesaadavuse parandamine;
- 3) hinnatakse teenusekoha loomise maksumust. Eesmärk on soodustada kulude ratsionaalset planeerimist ja kogu meetme vahenditest võimalikult palju kohti luua;
- 4) hinnatakse teenuseüksuse asukohta lähtudes põhimõttest, et mida suurem ja funktsionaalsem on asula, siis seda jätkusuutlikum on projekt, kuna muud olulised avalikud funktsioonid on olemas ja kestlikumad ning lähemal ka potentsiaalsetele teenuse kasutajatele loodava üksuse piirkonnas. Hindamisel lähtutakse maakonnaplaneeringutes kokku lepitud keskustüübist;
- 5) hinnatakse sotsiaalteenuste osutamist teenuseüksuse asukoha omavalitsusüksuses. Eesmärk on soodustada uute hooldekodude teket piirkondadesse, kus on olemas ka muud sotsiaalteenused, mis loovad tervikliku sotsiaalsüsteemi ning toetavad inimese võimalikult pikka iseseisvat toimetulekut koduses keskkonnas ja ennetavad institutsionaalse hoolduse vajadust;
- 6) hinnatakse juurdepääsu teenuskohtadele ehk kas olemasolev ühistranspordi võrk toetab antud piirkonnas üldhooldusteenuse pakkumist. Eesmärk on soodustada uute hooldekodude rajamist piirkondadesse, nii töötajatel, teenusel olevate inimese lähedastel või külalistel kui ka teenust saavate inimestel oleksid olemas liikumise võimalused muudesse asulatesse;
- 7) hinnatakse teenuskohtade ligipääsetavust ehk lahenduse sobivust, millisel viisil on taotleja planeerinud erivajadustega inimeste hoonesse sisse saamise, hoonesse liikumise kui ka võimalikult iseseisvat toimetulekut toetavad lahendused;
- 8) Hinnatakse ruumimõju ümbritsevale keskkonnale.

Paragrahvis 14 käsitletakse taotluse rahuldamise otsuse tegemist. Energiatõhususe tööde tegevuse ja liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse raames esitatud taotlused reastatakse eraldi pingeridades.

Lõikega 3 sätestatakse energiatõhususe tööde tegevuse vahendite jääkide kasutamise kord, selleks et tagada vahendite maksimaalne eesmärgipärane kasutus ja regionaalne jaotus..

Liginullenergiahoonete ehitamise tegevuse puhul eelnevat regionaalset jaotust ei tehta ning vahendid sellele tegevusele vastavatele projektidele jaotatakse üleriigilise pingerea alusel. Vahendite piiratuse ning taotlejate eeldatava väikese arvu tõttu, kellel on soov ja valmisolek

käesoleva määruse alusel toetust taotlema, ei ole regionaalse jaotuse tegemine otstarbekas. Lõikega 5 sätestatakse meetme elluviimiseks kahe tegevussuuna (energiatõhusustööd ja liginullenergiahoonete ehitamine) vahel määruse § 10 lõike 3 alusel antava käskkirjaga indikatiivselt jaotatud rahastamise mahu muutmise tingimused.

Paragrahvides 15-16 sätestatakse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsustele kohalduv. Taotluse rahuldamise otsuses tuuakse välja näiteks toetuse väljamaksmise kord, järelevalve kord, aruandluse kord, vaidluste lahendamise kord ja toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord, mille hulka kuulub muu hulgas kohustus maksta toetus tagasi, kui energiaauditis märgitud kogu hoone energiatõhusus jääb saavutamata, projekti tulemusel saavutatud CO2 kokkuhoiu kohta ei esitata aruannet pärast projekti lõppu. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb rakendusüksustaotlejale elektrooniliselt teatavaks kohe pärast selle tegemist.

Peatükk 5. Toetuse saaja kohustused ja toetusele viitamine

Paragrahviga 17 sätestatakse toetuse saaja kohustused sh. projekti elluviimisel hangete läbiviimisele kohalduv. Muu hulgas ei või toetuse saaja projekti tegevustega alustada enne taotluse rahuldamise otsuse tegemist ning seejuures loetakse projekti tegevusega alustamiseks ka hangete väljakuulutamist.

Paragrahviga 18 sätestatakse toetusele viitamise reeglid. Toetuse saaja peab projektiga seotud ehitustööde ajal projektipiirkonda üles panema töödest informeeriva tahvli, millel peab olema vähemalt projekti nimetus, tööde teostaja, valmimise tähtaeg, lisainfo „Hoone energiatõhusamaks muutmist toetas Eesti riik“ või „Energiatõhusa hoone ehitamist toetas Eesti riik“ ja Rahandusministeeriumi logo, mis on leitav veebilehelt https://valitsus.ee/et/logofailid/grupid?tid_i18n=148.

Peatükk 6. Toetuse tagasinõudmine

Paragrahvis 19 sätestatakse asjaolud, mille korral rakendusüksus võib muuta taotluse rahuldamise otsust, millega nõutakse toetusest 10–100% tagasi. Muuhulgas võidakse teha toetuse tagasinõudmise otsus, kui hoone kasutamine üldhooldusteenuse osutamiseks lõpetatakse enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates või hoone omand või valdus antakse kolmandatele isikutele enne viie aasta möödumist projekti lõppemisest arvates rakendusüksusega eelnevalt kooskõlastamata.

Peatükk 7. Andmete esitamine

Paragrahvis 20 sätestatakse, et rakendusüksus esitab andmed toetuse andmise kohta riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile vastavalt konkurentsiseaduse § 49² lõikele 3.

Peatükk 8. Vaidemenetlus

Paragrahvis 21 sätestatakse, et rakendusüksuse otsuse või toimingu peale võib esitada vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras. Vaide lahendab rakendusüksus.

Riigi Tugiteenuste Keskus on riigihalduse ministri 14. novembri 2017. a määruse nr 84 „Riigi Tugiteenuste Keskuse põhimääruse“ alusel aruandekohustuslik valdkonna eest vastutava ministri ees, kes suunab ja koordineerib tema tegevust ning teostab tema üle teenistuslikku järelevalvet. Haldusmenetluse seaduse § 73 lõike 3 järgi lahendab vaide haldusakti andnud või toimingut sooritanud haldusorgan, kui haldusorgani üle teostab teenistuslikku järelevalvet

minister. Seetõttu ei saa rakendusüksuse otsuste peale esitatud vaideid lahendada Rahandusministeerium.

Siinkohal hõlmab vaidemenetlus ka taotluse osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuste vaidlustamist, mitte vaid toetuse tagasinõudmise otsuste vaidlustamist.

Peatükk 8. Rakendussätted

Eelnõu §-des 22–24 käsitletakse määruse rakendussätteid, kehtiva määruse kehtetuks tunnistamist ja määruse jõustumist.

Lõigete 1 ja 2 muudatused on seotud Riigikogus 13. juunil vastu võetud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (ühtse rakendusteenuse loomine) rakendamise. Seaduse järgi koondatakse Riigi Tugiteenuste Keskusesse kokku Rahandusministeeriumi ja Maaeluministeeriumi toetuste andmise teenused. Sellest tulenevalt tuleb sätestada regulatsioon, mis võimaldaks meetme pooleliolevad menetlused anda üle Riigi Tugiteenuste Keskusele koos kõigi kaasnevate õiguste ja kohustustega. Eelnõus sätestatakse, et riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määruse nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“ Rahandusministeeriumi poolt lõpetamata menetlused, vaidlused, aruandlus, järelevalve ning muud õigused ja kohustused lähevad alates määruse eelnõu jõustumisest üle Riigi Tugiteenuste Keskusele. Pooleliolevad menetlused viiakse lõpuni menetluse alguses kehtinud menetlemise tingimuste ja korra kohaselt. Menetlemise korda kohaldatakse Riigi Tugiteenuste Keskusele vastavalt.

Eelnõu § 23 kohaselt tunnistatakse kehtetuks riigihalduse ministri 5. juuni 2017. a määrus nr 31 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“, kuivõrd eelnõuga tehtavad muudatused on niivõrd mahukad, et kehtiva määruse muutmise oleks olnud ebamõistlik.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu on kooskõlas muu hulgas ka järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- 1) Euroopa Komisjoni määrus (EL) 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13);
- 2) Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. a otsus „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“.

4. Eelnõu mõjud

Määrusega sätestatakse tingimused ja kord toetuste maksmiseks. Elluviidavate projektide tulemusel väheneb avalike hoonete energiatarbimine ning seeläbi ka CO₂ heide. Ühtlasi

kaasajastatakse avalikes hoonetes pakutavate teenuste kvaliteeti ja vähendatakse hoone ülalpidamiskulusid tulevikus, sh KOVdele hoolekandeteenustega kaasnevaid kulutusi. Toetuse andmisel energiatõhususe töödeks järgitakse toetuse ühtlase regionaalse jaotuse printsiipi, soodustades toetuse jõudmist kõikidesse piirkondadesse. Samuti arvestatakse vajaduspõhisust ning taotlejate võimekust.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuseks kasutatavad summad laekuvad riigi lubatud heitkoguse ühikute müügist ja need kajastatakse riigieelarves. Käesoleva määruse ning riigihalduse ministri määruse nr 31 (05. juuni 2017) alusel antava toetuse prognoositud kogumaht on kuni 11,6 miljonit eurot, mis sõltub enampakkumistulu laekumisest ja on kooskõlas „Riigi eelarvestrateegia 2019–2022“ lisas 5 sätetatega. Sellest toetusmahust on 5. juuni 2017. a riigihalduse ministri määruse nr 31 alusel korraldatud taotlusvooru tulemusel eraldatud projektide elluviimiseks 2,077 miljonit eurot ning käesoleva määruse alusel korraldatava taotlusvooru kaudu eraldatakse ca 9,5 miljonit eurot. Määruse täitmise korraldamiseks vajalikud tegevused viiakse ellu meetme vahenditest. Toetuse andmisel lähtutakse uusimast teadaolevast informatsioonist toetuseks kasutatavate vahendite mahu kohta.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumidele, üleriigilisele kohaliku omavalitsuse üksuste liidule, Eesti Puuetega Inimeste Kojale, MTÜ-le Eesti Omastehooldus ja Riigi Tugiteenuste Keskusele. Kultuuriministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, eelnõu on märkuste osas täiendatud. Märkustega arvestamise tabel lisatakse eelnõu seletuskirjale.

Taotlusvooru väljakuulutamise järgselt korraldab rakendusüksus võimalikele taotlejatele suunatud infopäeva.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.